



عجله و شتاب شایسته و ناشایست / چند حدیث در نفی شتابزدگی

عجله یا شتاب مورد نکوهش اکثر بزرگان قرار گرفته، اما به طور مطلق کاری مذموم نیست و در پاره ای از تصمیمات و کارها شتاب نه تنها زیانبار نیست، بلکه ستایش شده و لازم هم است.

عجله یا شتاب مورد نکوهش اکثر بزرگان قرار گرفته، اما به طور مطلق کاری مذموم نیست و در پاره ای از تصمیمات و کارها شتاب نه تنها زیانبار نیست، بلکه ستایش شده و لازم هم است.

به گزارش خبرگزاری مهر، شتابزدگی در زندگی یا عجله در انجام کارها، حالتی است که به مجرد خطور امری در ذهن، بی درنگ و بدون تأمل نسبت به آن اقدام کنیم و با شتاب آن را انجام دهیم. این حالت جلوه ای از ضعف و کوچکی نفس و از درهای ورود شیطان به دل های انسان است که بسیاری از افراد را به هلاکت رسانده است.

حضرت علی(ع) درباره عواقب عجله می فرماید: بر تو باد دوری از عجله و شتابزدگی که این حالت، بیرق همیشه برافراشته و نماد تمام نمای فرصت سوزی، از دست دادن کارها و پشیمانی نسبت به فرصت هاست.(1)

در مقابل عجله و شتابزدگی، تفریط یا کندروی وجود دارد، یعنی "توقف، کسالت، بی حالی و تنبلی" که هیچ عملی را در موقع مناسب انجام نمی دهیم و پس از اتلاف زمان های مناسب انجام کار، تنها به افسوس و حسرت رو می کنیم و با "ای کاش" های خود، اندوه خویش را نمایان می سازیم.

حالت تعادل یا رهایی از افراط "عجله و شتاب" و تفریط "کندی و توقف" حلم یا وقار است. یعنی اطمینان نفس و سکون در گفتار، کردار و حرکات و انجام هر کاری به هنگام و همسو با فکر و تدبیر با دقت و سنجیدگی. پیامبر خدا (ص) در سخنی زیبا می فرماید: تامل، احتیاط و سنجیده عمل کردن از خداست و عجله از شیطان.(2)

درباره شتاب و عجله به خوبی می توان دریافت افراد عجول، کم حوصله و بی تأمل که ظرفیت نگاه به آینده گفتار و رفتار خویش را ندارند و همیشه و هرگاه با پشیمانی یا شرمندگی بی حاصل رو به رو می شوند، هرگز عیارهای رفاقت و دوستی، وصلت و خویشی و یا محرم بودن اسرار زندگی انسان را ندارند و باید به گونه ای لطیف و ملیح با آنان برخورد کرد و بی هیچ واکنشی از آنها جدا شد.

آیا هر عجله و شتابی نکوهش شده و ندامت و پشیمانی یا دوباره کاری و کم خردی از آثار آن است؟ اگر امر خیر و خدایسند یا عمل مفید و مثبتی بود باز هم باید با تانی و تأمل بی هیچ شتابی نسبت به آن اقدام کرد؟ شیوه پیشوایان معصوم و بندگان برگزیده خدا در این باره چگونه بوده است؟ در پاسخ این سولات می توان به کلام امیرمومنان حضرت علی(ع) متوسل شد که می فرماید: تأمل و دوری از شتابزدگی بهتر از عجله و سرعت در تصمیم است، مگر در فرصت های انجام کار های خیر.

هر صبح و شام چندین بار عبارت "شتاب کنید" موذن به گوشمان می رسد که فریاد می زند: بشتابید به سوی رستگاری، بشتابید به سوی بهترین کارها "نماز"، اجابت این دعوت چنان ارزشمند و ماندگار است که در روز قیامت آنان که در پاسخگویی به دعوت خدا در نماز شتاب داشتند، کسانی هستند که با لطف به آنها ندا می دهند و مورد رحمت و مرحمت الهی قرار می گیرند.

نمونه ای از شتاب ستایش شده را هر روز صبح در دعای فرج حضرت مهدی (ع) بر زبان جاری می کنیم و از خداوند بلندمرتبه می خواهیم در فرج شریف آن حضرت تعجیل فرماید.

در حدیثی آمده است: شتاب در هر کاری از شیطان است مگر در پنج چیز که شتاب در آنها از سنت رسول اکرم (ص) است: طعام دادن به مهمان، برداشتن میت، شوهر دادن دختر دوشیزه، ادای دین و توبه از گناهان. (3)

1- وسائل الشیعه، ج 27، ص 169

2- معراج السعاده، ج 1، ص 213

3- معراج السعاده، ج 1، ص 435

